

Scientific Journal

VIRTUS

#23, Part 1, April, 2018
published since 2014

2018

ISSN2410-4388(Print)
ISSN 2415-3133 (Online)

Scientific Journal *Virtus*
Issue # 23, Part 1, April, 2018
Published since 2014

*Recommended for publication by the Academic council of the
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
(the proceedings No.8 April 24, 2018)*

*Recommended for publication by the Academic Council of Luhansk
Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education
(the proceedings No.2 April 26, 2018)*

Founder: Scientific public organization
"Sobornist" (Ukraine)

Publisher: Center of Modern Pedagogy "Learning Without
Borders" (Canada).

Partners:

- + Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine);
- + Lugansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine);
- + Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine);
- + SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine);
- + Consortium for Enhancement of Ukrainian Management Education (Ukraine);
- + Pomeranian Academy in Slupsk (Poland);
- + Donbas State Technical University(Ukraine);
- + Baku Islamic University (Azerbaijan);
- + University of the town of Nish (Serbia);
- + Zielonogorski University (Poland);
- + Center of Modern Pedagogy "Learning Without Borders" (Canada).

*Virtus: Scientific Journal / Editor-in-
Chief M.A. Zhurba – April # 23, Part 1,
2018. – 177p.*

Editor-in-Chief:

Zhurba M.A., Ph.D., professor, Head of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Deputy Editor-in-Chief:

Kuzmichenko I.O., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Humanities of SE «Lugansk State Medical University»(Ukraine);

Talishinski E.B., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Public Disciplines of the Baku Islamic University (Azerbaijan).

Starichenko E.V., Head of Analytical Department of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Mainhandling Editor:

Kravchenko Yu.V., Manager on international cooperation of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Journal Indexing:

✓ **Scientific Indexing Services (SIS) (USA)** is academic database which provides evaluation of prestigiousness of journals. The evaluation is carried out by considering the factors like paper originality, citation, editorial quality, and regularity & international presence.

Academic database SIS provides:

- citation indexing, analysis, and maintains citation databases covering thousands of academic journals, books, proceedings and any approved documents;

- maintains academic database services to researchers, journal editors and publishers;

- provides quantitative and qualitative tool for ranking, evaluating and categorizing the Journals for academic evaluation and excellence.

✓ **Citefactor (USA)** is a service that provides access to quality controlled Open Access Journals. The Directory indexing of journal aims to be comprehensive and cover all open access scientific and scholarly journals that use an appropriate quality control system, and it will not be limited to particular languages or subject areas.

The aim of the Directory is to increase the visibility and ease of use of open access scientific and scholarly journals thereby promoting their increased usage and impact.

CiteFactor cooperates with the leading universities. The base includes nearly 13 thousand scientific journals.

✓ **International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF)** –academic database was organized with the aim of creating an open platform for scientific research around the world. IIJIF provides the necessary communication of scholars, editors, publishers and conference organizers, through its exclusive services: provides indexing of scientific journals (calculates the impact factor), forms a list of national/international conferences and journals.

**Certificate of Mass Media Registration:
KB № 21060-10860P from 24.11.2014 p.**

Journal Editorial Staff Contact Information.

e-mail: virtustoday@gmail.com

website: <http://virtus.conference-ukraine.com.ua>

© Authors of the Articles, 2018.

© Scientific Journal «Virtus», 2018.

Editorial Board:

Aliyeva S.I., Ph.D., professor, Institute of History National Academy of Sciences of Azerbaijan (Azerbaijan).

Aliyeva S.N., Ph.D., associate professor, Baku State University (Azerbaijan).

Aliyeva Y.N., Ph.D., associate professor, Baku State University (Azerbaijan).

Aliyev M.N., Ph.D., professor, Baku State University (Azerbaijan).

Bohonkova J.A., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Chyzhova O.M., Ph.D., professor, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine).

De Serio B., Ph.D., professor, University of Foggia President of AIM (Italy).

Dombi-Fáy A., prof. dr., CSc, PhD, dr. hab., Professor of Pedagogy, Faculty of Education Hungary, Szeged University "Juhász Gyula" (Hungary).

Drachuk O.P., Ph.D., associate professor, National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya (Ukraine).

Fóris-Ferenczi R., Ph.D., associate professor, Docent, Vice-dean, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Department of Applied Psychology of the Babeş-Bolyai University (Romania).

Huzhva O.P., Ph.D., professor, Ukrainian State Academy of Railway Transport (Ukraine).

Jovanovic P., Ph.D., professor, University of the town of Nish (Serbia).

Kalko I.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Karlovitz Já.T., Ph.D., associate professor, Óbuda University (Hungary).

Kasyanova O.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Kasyanova V.A., Ph.D., associate professor, Institute of Chemical Technologies Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Komarevtseva I.A., Ph.D., professor, SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine).

Korotkova E.A., Ph.D., associate professor of social and humanities science Department of Donbas State Technical University (Ukraine).

Kravchuk O.O., Ph.D., professor, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute (Ukraine).

Mennell S., Ph.D., professor, University College Dublin (Ireland).

Mihailovic S., Ph.D., professor, Institute of Serbian Culture Pristina-Leposavic (Serbia).

Moskalyova L.Yu., Ph.D., professor Melitopol Bogdan Khmelnytsky State University (Ukraine).

Okulicz-Kozaryn W., dr.hab., MBA, Member of the International Scientific Association of Economists and Jurists "Consilium" (Switzerland).

Pagava O.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Polishchuk O.P., Ph.D., professor, Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine).

Polovyi M.A., Ph.D. in History, D.Sc. in Political Science, professor, Vasyl Stus Donetsk National University (Ukraine).

Potapenko E.V., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Ukraine).

Sapenko R., Ph.D., professor, Zielonogorski University (Poland).

Shpak D.O., Ph.D., associate professor, Mykolajiv branch of Kiev National University Culture and Arts (Ukraine).

Radchenko O.V., Ph.D., professor, Pomeranian Academy in Slupsk (Poland).

Rohit Kumar Verma, B.com.LL.b, Poet & Researcher, Writer, Institute of Law Jiwaji University (India).

Shchudlo S., Ph.D., professor, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine).

Stoffa Ján, prof. Ing., DrSc., emeritus professor, Palacký University in Olomouc (Czech Republic).

Stoffová V., prof. Ing., CSc., Ph.D., Department of Mathematics and Informatics, Faculty of Education, Trnava university in Trnava (Slovakia).

Svintsitska O.I., Ph.D., associate professor, Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine).

Szamosközi I., dr., professor, the Faculty of Psychology and Educational Sciences, Department of Applied Psychology of the Babeş-Bolyai University (Romania).

Takács M., prof., dr., Ph.D., professor, Hungarian Language Teacher training Faculty, University of Novi Sad, Subotica (Serbia).

Torgyik Ju., Ph.D., professor, Kodolányi János College (Hungary).

Tsyurupa M.V., Ph.D., professor, National University of Defense of Ukraine (Ukraine).

Ustymenko-Kosorich O.A., Ph.D., professor, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University (Ukraine).

Vveinhardt J., Ph.D., professor, Vytautas Magnus University, Lithuanian Sports University (Lithuania).

Yeremenko A.M., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Zhurba A.M., Ph.D., associate professor of Department of Social Disciplines and Humanities Donbas State Technical University (Ukraine).

Zavatskaya N.Yev., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

The authors of materials are responsible for plagiarism, accuracy of the represented facts, quotes, figures and surnames. Editorial staff reserves the right for insignificant editing and reduction and also literary revision of the articles (with preservation of the main conclusions and style of the author). The editorial board of the journal may not share world outlook of the authors.

CONTENT

PHILOSOPHY

Afanasieva L.V., Oleksenko R.I.
TOURISM AS A FACTOR OF DEVELOPMENT
OF INTERCULTURAL COMMUNICATION OF PEOPLES 10

Volska S.O.
PHILOSOPHICAL IMAGERY OF ART MYKHAILO KUZIV 15

Gizha A.V.
THE QUESTION OF GENESIS OF PHILOSOPHIC
KNOWLEDGE AS IMMANENT PROBLEMATICITY
OF THEORETICAL RATIONALITY 19

Zaychenko O.G.
ATTRACTIVE TACTICS AND PECULIARITIES
OF MANAGEMENT OF TRANSPORT MUSEUMS
OF THE STATE OF NEW YORK IN THE ASPECT OF WORK
OF RELEVANT INSTITUTIONS OF UKRAINE 25

Zaychenko O.G.
FEATURES OF THE REPRESENTATION OF NATIONAL
CULTURE IN THE SCANSEN OF NORTH AMERICA
AND CANADA..... 30

Kuzmichenko I.O.
FUNCTIONAL ILLITERACY OF A PERSON AS A
MANIFESTATION OF MODERN MOSAIC CULTURE 35

Kupin V.V.
JUSTICE AS A PHILOSOPHICAL PHENOMENON 39

Rozhanska N.V.
HUMAN EXISTENCE AS A SOCIO-PHILOSOPHICAL
CATEGORY: AN ANALYTICAL CONSIDERATION 42

Skrytska N.V.
RATIONALISM AS A BASE OF DEVELOPMENT
OF POLITICAL THEORIES IN PHOLOSOPHY
OF FRANCIS BACON AND RENE DESCARTES 46

PSYCHOLOGY

Vasilieva A.V.
PSYCHOLOGICAL HELP IN CRISIS CONDITIONS
IN THE ASPECT OF THE TARGET ORIENTATION
OF THE INDIVIDUAL 50

Vlasenko A.A.
DEVELOPMENT OF A COGNITIVE COMPONENT
OF AN INDIVIDUAL AS AN IMPERATIVE
OF MODERN INFORMATION SPACE 53

Garkavenko N.V.
PSYCHOLOGICAL HEALTH PERSONALITY IN CRISIS SOCIETY ... 56

Doskach S.S.
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FEATURES
OF COMMUNICATION BETWEEN A TEACHER AND
A STUDENT: AN EMOTIONAL AND VALUE COMPONENT ... 60

PEDAGOGY

Andriienko V.S.
PSYCHOLOGICAL PECULIARITIES FOR FORMING
MOTIVATION TO STUDYING A FOREIGN LANGUAGE
IN STUDENT YOUTH 62

Antonyuk G.D.
RATIONALIST SOURCES OF BYZANTINE ORIGIN
AS A FACTOR IN THE FORMATION OF EDUCATIONAL IDEAS
IN THE EDUCATIONAL SPACE OF UKRAINE IN THE XVII –
EARLY XVIII CENTURIES 66

Belousov A.V.
EFFECTIVE METHODS OF QUALITY CONTROL
OF FOREIGN LANGUAGES LEARNING
AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS 69

Borysenko I.V.
PRIMARY EDUCATION CONTENT DEVELOPMENT
IN UKRAINE AND IN THE UNITED KINGDOM
OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND:
COMPARATIVE ANALYSES 72

Buleza B.J.
PREVENTIVE WORK WITH YOUNG DRUG USERS IN USA 76

Galushchak I.Yev.
LEGAL COMPETENCE OF A FUTURE ECONOMIST
AS A NECESSARY COMPONENT
OF PROFESSIONAL TRAINING 79

Goncharova Y.V.
COMMUNICATION AS A KIND OF EDUCATIONAL WORK
IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS IN NON-LANGUAGE-
SPEAKING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 81

Zhemanova O.A.
FORMATION AND DEVELOPMENT OF MOTIVATION
IN STUDENTS OF UNLIKE SPECIALTIES IN THE STUDY
OF FOREIGN LANGUAGE 85

Zelenin G.I.
PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS
OF MOTIVATION DEVELOPMENT IN FOREIGN LANGUAGE
TEACHING OF ENGINEERING-PEDAGOGICAL
DISCIPLINES STUDENTS 89

Zubritsky I.Ya.
THE VIEW OF UKRAINIAN TEACHERS ON THE IMPACT
OF THE SOCIAL ENVIRONMENT ON THE BEHAVIOR
OF JUVENILES: BASED ON PERIODICAL
PEDAGOGICAL EDITIONS OF EASTERN GALICIA
BETWEEN THE WAR PERIOD (1918–1939)..... 92

Ivanova I.B., Martynenko D.V., Pohilko O.V.
POSSIBILITIES OF THE USE OF ETHNO-PEDAGOGY MEANS
IN BRINGING UP CHILDREN OF PRESCHOOL
AND SCHOOL AGE: DOMESTIC EXPERIENCE 96

ЗМІСТ

ФІЛОСОФІЯ

Афанасьєва Л.В., Олексенко Р.І.
ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ НАРОДІВ..... 10

Вольська С.О.
ФІЛОСОФСЬКА ОБРАЗНІСТЬ ЖИВОПИСУ
МИХАЙЛА КУЗІВА 15

Гижа А.В.
ВОПРОС ВОЗНИКНОВЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАНЯ
КАК ИММАНЕНТНАЯ ПРОБЛЕМНОСТЬ
ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ РАЦИОНАЛЬНОСТИ..... 19

Зайченко О.Г.
АТРАКТИВНА ТАКТИКА І ОСОБЛИВОСТІ
МЕНЕДЖМЕНТУ ТРАНСПОРТНИХ МУЗЕЇВ ШТАТУ
НЬЮ-ЙОРК В АСПЕКТІ РОБОТИ ВІДПОВІДНИХ УСТАНОВ
УКРАЇНИ 25

Зайченко О.Г.
ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
В СКАНСЕНАХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ І КАНАДИ 30

Кузьміченко І.О.
ФУНКЦІОНАЛЬНА БЕЗГРАМОТНІСТЬ ЛЮДИНИ
ЯК ПРОЯВ СУЧАСНОЇ МОЗАЇЧНОЇ КУЛЬТУРИ 35

Купін В.В.
ПРАВСУДДЯ ЯК ФЕНОМЕН ФІЛОСОФІЇ 39

Рожанська Н.В.
ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА
КАТЕГОРІЯ: АНАЛІТИЧНИЙ РОЗГЛЯД 42

Скрицька Н.В.
РАЦІОНАЛІЗМ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ
ПОЛІТИЧНИХ ТЕОРІЙ У ФІЛОСОФІЇ ФРЕНСІСА БЕКОНА
ТА РЕНЕ ДЕКАРТА 46

ПСИХОЛОГІЯ

Васильєва А.В.
ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОМОЩЬ
В КРИЗИСНЫХ СОСТОЯНИЯХ В АСПЕКТЕ
ЦЕЛЕВОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ЛИЧНОСТИ 50

Власенко А.А.
РОЗВИТОК КОГНІТИВНОЇ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ
ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО
ПРОСТОРУ 53

Гаркавенко Н.В.
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ
У КРИЗОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ..... 56

Доскач С.С.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТОМ:
ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ КОМПОНЕНТ 60

ПЕДАГОГІКА

Андриєнко В.С.
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИИ К ИЗУЧЕНИЮ
ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА
У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ 62

Антонюк Г.Д.
РАЦІОНАЛІСТИЧНІ ДЖЕРЕЛА ВІЗАНТІЙСЬКОГО
ПОХОДЖЕННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ
ПРОСВІТНИЦЬКИХ ІДЕЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
УКРАЇНИ XVII–ПОЧАТКУ XVIII СТ..... 66

Білоусов А.В.
ЕФЕКТИВНІ ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ... 69

Борисенко І.В.
РОЗВИТОК ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ І СПОЛУЧЕНОМУ КОРОЛІВСТВІ
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ 72

Булеза Б.Я.
ПРОФІЛАКТИКА НАРКОМАНІЇ СЕРЕД МОЛОДІ В США.... 76

Галушак І.Є.
ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО
ЕКОНОМІСТА ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ЙОГО
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ 79

Гончарова Я.В.
КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВИД НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ
НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 81

Жеманова О.А.
ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ
У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
В ВИЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 85

Зеленін Г.І.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ СТУДЕНТАМ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ..... 89

Зубрицький І.Я.
УКРАЇНСЬКІ ПЕДАГОГИ ПРО ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА НА ПОВЕДІНКУ НЕПОВНОЛІТНІХ:
ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРІОДИЧНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
ВИДАНЬ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (1918–1939 pp.)..... 92

Іванова І.Б., Мартиненко Д.В., Похілько О.В.
МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ
ЕТНОПЕДАГОГІКИ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ТА ШКІЛЬНОГО ВІКУ:
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД..... 96

УДК 75

Вольська С.О.,

к.мист., викладач кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх викладання
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка; tetyanaknush@gmail.com

Україна, м. Тернопіль

ФІЛОСОФСЬКА ОБРАЗНІСТЬ ЖИВОПИСУ МИХАЙЛА КУЗІВА

У статті досліджено мистецький шлях тернопільського художника-постмодерніста Михайла Кузіва та прослідковано низку чинників, які вплинули на становлення його творчості. Проаналізовано види і жанри живописних творів майстра, у яких відображений глибокий тематично-філософський зміст зі складною образною структурою. У художніх полотнах митець поєднує геометричний абстракціонізм з реалістичним фігуративом, які об'єднані динамічною кольоровою гамою. Цікаві технічні та композиційні прийоми відображають високий рівень письма у реалістичному живописі.

Ключові слова. Художник, живопис, абстракціонізм, експресіонізм, постмодернізм, кольорова гама.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вітчизняного малярства мистецтво тернопільського художника Михайла Кузіва яскраво відображає виклики часу. Реалії сучасного культурно-мистецького світу потребують свіжих і емоційних творів, незаангажованих рудиментами «радянщини», чи репліками західного зразка. У його творчості всебічно проявляється багатогранність модерного життя українського суспільства, у якій формування емоційної та естетичної сторін проходять через усвідомлення митцем свого покликання – засобом живопису висловлювати проникливо-філософське бачення світу. Його мистецтво відображає глибокий зв'язок з народною традицією, історичним минулим, а відлуння сьогодення незмінно спонукає глядача до активного сприйняття творів.

Мета роботи – розкрити шляхи становлення художньої мови митця та проаналізувати його творчий доробок, який ґрунтується на пошуках національної ідентифікації в контексті актуальних європейських тенденцій.

Виклад основного матеріалу. Шлях розвитку українського мистецтва наприкінці ХХ – початку ХХІ століття породжує нові сфери формотворення та мистецького вираження, продиктованих постмодернізмом, у яких «акціонізм», (мистецтво дії) набуває дедалі більшого розповсюдження. Проте малярська традиція візуально-площинної сфери все ще залишається безперечним лідером у вітчизняному мистецькому просторі. [1,169]. Тож на живописну сферу покладено велику відповідальність утверджувати ідеали вільного мистецтва, позбавленого пережитків системи, яка всіляко пригнічувала новітні віяння у культурному просторі України.

Творчість Михайла Кузіва найбільш чітко характеризував доктор мистецтвознавства О.Голубець у вступній статті до каталога художника «Михайло Кузів. Малярство»: «Його малярство еволюціонує у характерному для сучасних митців напрямі – від зображального реалістичного фігуративу до складної образної субстанції, яка в епоху постмодернізму може поєднувати необмежену кількість «ізмів» [2, с.3]. У Літературно-мистецькому і громадсько-політичному часописі «Літературний Тернопіль» М.Кузів був представлений художником номера. Для видання колеги по художньому цеху та викладацькій роботі надали свої матеріали про художника. Життєвий шлях та становлення творчої «мови» митця прослідкувала мистецтвознавець М.Маркович [3]. Різноманітність та

тематично-змістове наповнення полотен проаналізувала С.Вольська [4].

Самоідентифікація як особистості та художника у Михайла Кузіва сформувалася на генетичному рівні. Він народився у селі Біще на Бережанщині Тернопільської області, краї, багатим історично-мистецькою спадщиною і прославленим багатьма відомими класиками О.Кульчицькою, Р.Купчинським, Л.Лепким та іншими знаними іменами. Мистецький нахил у майбутнього художника пробудився ще в юні роки – на його ранніх малюнках портрети друзів, знайомих, класиків української літератури. Творча робота художником оформлювачем під час строкової служби у війську, утвердила юнака у думці про своє покликання. Це були його перші і серйозні кроки в реалізації важливих і масштабних завдань [3].

Знаковим для майбутнього художника стало навчання на архітектурному факультеті Львівського політехнічного інституту. Він навчався у місті, багатому архітектурними шедеврами і яке стало для нього своєрідним стимулом – активізувало творчість, стало школою обміну досвідом та можливістю демонструвати світу своє мистецтво. Фах архітектора допоміг художнику розвинути підсилене відчуття просторового бачення та надав впевненості у віртуозному оперуванні лінією для побудовитворів. Михайло Кузів активно поринув у мистецьке життя міста – навчався малярству, вивчав та аналізував доробки класиків образотворчого мистецтва. Великий вплив на творче формування молодого художника допомогли наставники, які були випускниками львівської та київської шкіл – Б.Скиба, Ф.Василенко, С.Баран, К.Лисюк. Авторитетними для студента Кузіва були твори потужних майстрів пензля львів'ян Л.Медвідя, Б.Буряка, Р.Романишина. Такі обставини зумовили народження творів, наповнених майстерністю та неймовірною енергетикою [3,5].

Свій перший мистецький доробок Михайло Кузів створив ще у студентські роки – у 1991 році експонував першу персональну виставку в Бережанському краєзнавчому музеї, яка налічувала більше 50-ти творів. Переважна більшість ранніх робіт художника виконана у реалістичній манері, але значне місце займають полотна, у яких творчі пошуки «своєї мови» близькі до сюрреалізму, кубізму та символізму. На Бієнале сучасного українського образотворчого мистецтва «Відродження», яке відбулося у

Львові (1991), художник був вражений творами неоекспресіоністичних і сюрреалістичних напрямів [1, с.169], які вплинули на його подальшу творчість. Михайло Кузів почав активно схилитися у своїй манері зображення до модерністичних тенденцій [5].

Після закінчення інституту (1992), художник повернувся у Тернопіль і активно поринув у мистецьке життя міста – вступив до молодіжного об'єднання художників при Тернопільській обласній організації Співки художників України та розпочав активну виставкову діяльність у колі професійних художників. Вдалі мистецькі здобутки презентував персональними виставками у Львові (1993), Тернополі (1995) та став учасником низки інших проєктів. Визнання у мистецьких колах та професійність творів створило підґрунтя до вступу Кузіва у члени Тернопільської обласної організації Національної співки художників України (1995) [5-8].

Активна творча енергія спонукала митця до різноманітних способів реалізації потенціалу – від книжкових ілюстрацій до живопису на склі, виконаного в авторській техніці. За роботи на склі, Михайло Кузів став лауреатом міжнародної виставки «осінній салон «Високий замок» у 2002 році, а твори «Діалог з вічністю» (2000) та «Ангел» (2000) були опубліковані на обкладинці науково-популярного журналу «Людина і світ» і поєднують в собі геометричний абстракціонізм з фігуративом та мають семантичне звучання [9].

З 2008 р. художник поєднує мистецьку працю з педагогічною діяльністю. Михайло Кузів – викладач кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх викладання факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Викладацька робота з молоддю наповнює новою енергією творчі здобутки митця. У свою чергу студенти охоче сприймають ази художнього втілення, якими він охоче ділиться.

Незаперечна істина – найкраще про творчість митця говорять його твори, а визнання формується любов'ю поціновувачів та відбором робіт мистецтвознавцями на престижні виставки та для авторитетних видань. Публікації зі світлинами творів художника та про його творчість увійшли у понад 40 видань України та Європи. Участь у

виставці в рамках мистецького проєкту «TheRomance ofRussia» у Лондоні [10]. в галереї AtThePlatformGallery, TheSaabShowroom, Piccadillystreet вивела творчість митця на новий шабель міжнародного рівня [11]. Його роботи відомі далеко за межами нашої держави, експонуються у низці музеїв України, в державних і громадських установах, у приватних колекціях України та у багатьох країнах світу. Він є постійним учасником понад 70-ти мистецьких вернісажів – обласних, регіональних, всеукраїнських та міжнародних, нагороджений грамотами, дипломами, подяками та низкою відзнак. Указом Президента України художнику присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України» з нагоди 25-ї річниці незалежності та за особисті заслуги перед нашою державою (2016).

До 50-нього ювілею художник підготував своєрідний підсумок своєї творчості, презентувавши виставку «Портал» (2015) [12], а через 2 роки «Шепіт землі» (2017) [13]. За цей час художник представив на огляд поціновувачів понад 120 нових робіт. Враження його творчістю висловила низка відомих художників, мистецтвознавців, представників влади. На одній з виставок, відома мистецтвознавець Віра Стецько озвучила думку, яка вже довгий час витала в художньому просторі України, що – «Кузів самобутній художник і один з найкращих в Україні» [12].

Великий творчий доробок поєднується з незмінною якістю його творів, а вдалі композиційні рішення та художньо-експериментальні технічні способи виконання підсилюють звучання полотен. «Його творчі задуми реалізуються на межі геометричного абстракціонізму, який не веде до елементарного спрощення, а виражається у близькому до експресіонізму пластичному коді...» [2, с.2]. У роботах митця симбіоз абстракціонізму з фігуративом у своїй образній структурі поєднується з сюрреалізмом і експресіонізмом. Ця ознака перенесення акценту від зовнішніх чинників відображення природи на внутрішнє її сприйняття формує потужні емоційні потоки. Безконечно динамічна кольорова гама та свідомо деструкція реальних форм з вкрапленнями сюрреалістичних зображень-символів створюють композиційні паузи та енергетичні згустки і переносять глядача в ірреальний простір [2, с. 2] (Рис. 1).

Рис.1. Михайло Кузів. Грані пізнання. Полотно, олія. 2015. Приватна колекція

Синтез стилів створює на полотнах сміливі та яскраві образи і відображає основну лінію творчості. Філософське переосмислення історії нашого народу висвітлює знаки, культурні нашарування епох, підсилені семантичним наповненням, абстрагованими формами у сучасному трактуванні. Піднесено виразні твори викликають у глядача чуттєву напругу. Героїчне минуле українського народу, його духовну спадщину з незламним прагненням людини до волі, немов перегукується із сьогоденням.

Рис. 2. Михайло Кузів. Сказання про С. Наливайка. Полотно, олія. 2013. Опубліковано в каталозі «Михайло Кузів. Малярство»

Змальовуючи постаті козаків і носіїв героїчного епосу – кобзарів, бандуристів, лірників, автор підсилює емоційну змістовність творів сміливими імпровізаціями з кольором, композицією та пластикою людських фігур [4,85] (Рис. 2).

У творчості Михайла Кузіва експерименти у галузі реалістичного живопису окреслені новими зображальними підходами. Відтворення краси навколишнього світу вибухає безмежною кольоровою гамою через його власну призму бачення барв. Митець багато працює на пленері і живе та емоційно-художнє спілкування з природою, щире захоплення розмаїттям її барв перетворюється на художнє відтворення дійсності, піднімаючи культуру реалізму на високий щабель мистецтва.

Особливу увагу художник приділяє осучасненню архітектурного пейзажу, в якому чітка побудова композиції та колорит немов би включають у себе весь спектр барв. Водночас кожен твір має певне колористичне наповнення, а впевнено вибудований предметний світ створюють довершену цілісну гармонію. Непростий жанр архітектурного пейзажу, який видає художника як віртуозного рисувальника з освітою архітектора, несподівані інтерпретації та вдалі прийоми зображення різноманітних архітектурних пам'яток вражають змістовим наповненням [4, с.86] (Рис. 3). На першому живописному пленері «Тобі, Богородице. Зарваниця – 2015» митець представив серію робіт, які були високо відзначені духовенством, владою та поціновувачами [14]. Одну з робіт художника було подаровано Главі УГКЦ Блаженнішому Святославу.

Натюрморти, з вражаюче гармонійно вибудованим мотивом та колористичною гамою, проникливо ліричні та наповнені символікою і декоративністю у поєднанні з акордним звучанням барв. Експресивність мазка, деструктивність (зміщення площин і предметів), роблять цей жанр живопису у виконанні митця дуже динамічним і впізнаваним. Важливим технічним прийомом у його творах виступає лінія, яка то переривається, то потовщується надаючи роботам легкості та цілісності.

Рис. 3. Михайло Кузів. Церква воздвиження Чесного Хреста у Тернополі. Полотно, олія, 2015, 50x70. Приватна колекція.

Висновки. Творчий шлях художника формувався під впливом новітніх тенденцій, які влилися в українське мистецьке середовище у 1990-х роках і розкрився новими гранями його мистецького самовираження. Малярство постмодерніста Михайла Кузіва співзвучно своєму часу і відображає синтез абстрактно-реалістичного світу, в який закладено глибокий історичний і тематично-філософський зміст. Вагома частина творчого доробку присвячена популяризації історичної спадщини нашого народу. Жанрові твори, цикли ліричних, епічних і міських пейзажів, натюрмортів у сучасному трактуванні розкривають невечерню творчу енергію майстра.

Література

1. Голубець О.М. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів: Колір ПФО, 2012. 200 с.
2. Михайло Кузів. Малярство. Тернопіль–Львів, 2011. 28 с.
3. Маркович Марія. Між реальністю й абстракцією. Літературний Тернопіль: Літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис. 2015. № 3 [64]. С.87-89.
4. Вольська С. Живописна експресія творів Михайла Кузіва. Літературний Тернопіль: Літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис. 2015. № 3 [64]. С.84-86.
5. Інформатор: Кузів Михайло Петрович, 1965 р. н. Записано 15.03.2018 р. Вольською С.О.
6. Голод, Н., Дуда, І., Удіна, П. Кузів Михайло Петрович // Тернопільський Енциклопедичний Словник, Тернопіль. 2005. т. 2. К – О. С.267.
7. Українське образотворче мистецтво: початок ХХІ століття / редкол.: Чепелик В.А. [та ін.]; упорядкув. Кат.: Дерезус М.В. [та ін.]. К., 2010. С.193.
8. Художники України. Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво. Творчо-біографічний довідник. Випуск 2. Київ. 2001. С.118.
9. Людина і світ: щомісячний науково-популярний релігієзнавчий журнал. 2001. № 10 (493). Обкладинка.
10. Виставка в складі мистецького проекту «The Romance of Russia». – м. Лондон, Велика Британія. – 2002 р. (Каталог. – С.6).
11. Липнева виставка «Duffield Art Galleries». – м. Duffield. – 1996 р. (Журнал «Derbyshire life and Countryside». Липень 1996 р. С.50).
12. Сарматський О.У Тернополі – «Портал» у ХХІ століття. URL: http://teren.in.ua/2015/12/05/u_ternopoli_portal_u_xxi_stolittya_foto/#.VnBqvB89UEY.google_plusone_share.

13. У “Перемози” діє виставка одного з кращих художників України. URL: <http://zz.te.ua/u-peremozi-dije-vystavka-odnoho-z-kraschyh-hudozhnykiv-ukrajiny-foto/>

14. Микола Люшняк підтримав живописний пленер у Зарванці. URL: [http://zz.te.ua/mykola-lyushnyak-pidtrymav-zhyvopysnyj-plener-u-zarvantsi-foto/\(zarv\)](http://zz.te.ua/mykola-lyushnyak-pidtrymav-zhyvopysnyj-plener-u-zarvantsi-foto/(zarv))

References

1. Holubets O.M. *Mystetstvo XX stolittia: ukrainskyi shliakh*. Lviv: Kolir PFO, 2012. 200 s.
2. Mykhailo Kuziv. *Maliarstvo*. Ternopil-Lviv, 2011. 28 s.
3. Markovych Mariia. *Mizh realnistiu i abstraktsiieiu. Literaturnyi Ternopil: Literaturno-mystetskyi i hromadsko-politychnyi chasopys*. 2015. № 3 [64]. S.87-89.
4. Volska S. *Zhyvopysna ekspresia tvoriv Mykhaila Kuziva. Literaturnyi Ternopil: Literaturno-mystetskyi i hromadsko-politychnyi chasopys*. 2015. №3 [64]. S.84-86.
5. Informator: Kuziv Mykhailo Petrovych, 1965 r. n. *Zapysano 15.03.2018 r. Volskoiu S.O.*
6. Holod N., Duda I., Udina T., Kuziv Mykhailo Petrovych // *Ternopilskyi Entsyklopedychnyi Slovnyk Ternopil*. 2005. t.2. K-O. S.267
7. *Ukrainske obrazotvorche mystetstvo: pochatok XXI stolittia / redkol.: Chepelyk V.A. [ta in.]; uporiadkuv. Kat.: Derehus M.V. [ta in.]. K., 2010. S.193.*
8. *Khudozhnyky Ukrainy. Zhyvopys. Hrafika. Skulptura. Dekoratyvno-prykhadne mystetsvo. Tvorcho-biografichniy dovidnyk, Vypusk 2. Kyiv. 2001. S.118.*
9. *Liudyna i svit: slichomisiachnyi naukovo-populiarnyi rehiiieznachnyi zhurnal*. 2001. № 10 (493). *Obkladynka*.
10. *Vystavka v skladi mystetskohio proektu «The Romance of Russia»*. – m. London, Velyka Brytaniia. – 2002 r. (Katalohi. – S.6).
11. *Lypneva vystavka «Duffield Art Galleries»*. – m. Duffield. – 1996 r. (*Zhurnal «Derbyshire life and Countryside»*). *Lypen 1996 r. S.50*).
12. Samarskyi O.U Ternopoli – «Portal» u XXI stolittia. URL: http://teren.in.ua/2015/12/05/u_ternopoli_portal_u_xxi_stolittya_foto/#.VnBqvB89UEY.google_plusone_share
13. У “Peremozi” die vystavka odnoho z kraschyhkyh khudozhnykiv Ukrainy. URL: <http://zz.te.ua/u-peremozi-dije-vystavka-odnoho-z-kraschyh-hudozhnykiv-ukrajiny-foto/>
14. Mykola Liushniak pidtrymav zhyvopysnyi plener u Zarvantsi. URL: [http://zz.te.ua/mykola-lyushnyak-pidtrymav-zhyvopysnyj-plener-u-zarvantsi-foto/\(zarv\)](http://zz.te.ua/mykola-lyushnyak-pidtrymav-zhyvopysnyj-plener-u-zarvantsi-foto/(zarv))

Volska S.O.,

Candidate of Art Criticism, the teacher of department of fine arts, design and methodology of their teaching at the Ternopil National University, named after Volodymyr Hnatiuk

Ukraine, Ternopil

PHILOSOPHICAL IMAGERY OF ART MYKHAILO KUZIV

The article explores Ternopil artist post-modernist Mykhailo Kuziv, and a number of factors that have influenced the development of his art are followed. The types and genres of the masterpiece's paintings have been analyzed, which represent the deep thematic-philosophical content with a complex figurative structure. In artistic paintings the artist combines geometric abstract art with a realistic figurative, which are connected by dynamic color gamut. Interesting technical and compositional techniques reflect the high level of writing in realistic painting.

Key words: Artist, painting, abstractionism, expressionism, color gamut.

Editor-in-Chief	M.A. Zhurba
Deputy Editor-in-Chief:	I.O. Kuzmichenko E.B. Talishinski E.V. Starichenko
Mainhandling Editor	Yu.V. Kravchenko
Proofreader	E.V. Starichenko
Designer	T.H. Aldakimova
Makeup	E.V. Starichenko

Journal Editorial Staff Contact Information.

Post Address: 92600 Ukraine, Svatove,
106 Zoriana Str. Sobornist
Journal «Virtus» Editorial Staff,
tel.: +38 (050) 227 30 03,
e-mail: virtustoday@gmail.com
website: <http://www.virtus.conference-ukraine.com.ua>

Center of Modern Pedagogy «Learning Without Borders»

Post Address: 7275, boul. Langelier, CP88022 Montreal, QC, H1S 3G9, CANADA
e-mail: info@pedagogiemoderne.com
website: <http://www.pedagogiemoderne.com>

Signed for printing 30.04.2018.

Format 60×84 1/8. Paper offset. Font Times.

Offset printing. Conventional printed sheet 21,5. Publisher's sheet-copy 21,5.

Circulation 500 copies. Order 3024.

Printed PE Shpak V. B.

The certificate on the state registration B02 No. 924434 from 11.12.2006

Ternopil, Prosvity St. 6.

phone 8 097 99 38 299

E-mail tooums@ukr.net
